ARBORETUM ŽAMPACH

POZNÁVACÍ OKRUH **11b**

LÍSKA TURECKÁ

PAJASAN (AILANTHUS)

Čeleď: Simarubovité (Simaroubaceae)
Řád: Mýdelníkotvaré (Sapindales)

PAJASAN ŽLÁZNATÝ
detail báze lístku

Okolo 10 druhů tohoto rodu je domovem ve východní a jižní Asii, Indonésii a severní Austrálii. Rodové jméno je odvozeno z Indonéského označení pajasanů rostoucích v této oblasti - "ailanto" znamenající v doslovném překladu "strom nebes". Jsou to rychle rostoucí a krátkověké opadavé stromy dorůstající výšky 25 - 45 m. Vytvářejí krátké, ale mohutné kmeny se světle hnědošedou nebo šedou, velmi dlouho hladkou borkou. Koruny mají řídké s široce rozloženými větvemi a slinými letorosty. Nezaměnitelné jsou díky svým až 100 cm dlouhým lichozpeřeným listům (občas je tak někdo mýlně považuje za letorosty, obdobně viz. nahovětvec) složeným z velkého množství cca 15 cm dlouhých lístků. Lístky bazálního jařma mohou být laločnaté. t.j. v dolní polovině u báze mají lístky 1-3 nestejně velké zuby, z nichž každý vespod nese velkou žlázku. Obsah žlázek může u někoho vyvolat kožní reakci. Nápadná jsou též jejich velká květenství (koncové laty) složená z drobných silně zapáchajících žlutozelených kvítků, bohatá plodenství i samotné plody (podlouhlé křídlaté nažky se semenem uprostřed).

PAJASAN ŽLÁZNATÝ
detail letorostu s listovou jizvou a lenticelami

PAJASAN ŽLÁZNATÝ
detail stavby oboupohlavního květu

Letorosty (roční přírůstky větví, výhonky) jsou silné, chlupaté, poseté velkými listovými jizvami a četnými světlými ***lenticelami*** *=„očinky" jsou to malé, bradavičnaté, tečkovité nebo čárkovité otvory v borce, sloužící k provzdušňování vnitřních vrstev kůry, od borky se většinou barevně odlišují; obdobně výrazné lenticely si můžete prohlédnout např. u jerlínu a maackie.*

Mimořádně přizpůsobivým druhem je **pajasan žláznatý (Ailanthus altissima)** pocházející ze severovýchodní a centrální Číny. Tyto rychle rostoucí stromy dosahují výšky 25 - 35 m. Borka je světle šedá, hladká, letorosty červenavé nebo červenohnědé, lysé. Nápadně velké, 30 - 60 cm dlouhé listy jsou obvykle pětI- až dvacetIjařmé. Lístky 5 - 15 cm dlouhé, kopinaté, na bázi zaokrouhlené s 1 - 3 lalůčky na každé straně. Malé žlutozelené až mírně načervenalé květy uspořádané ve vzdušných, až 30 cm dlouhých latách. Nažky jsou 4 - 5 cm dlouhé a 1 cm široké, vřetenovité, podélně spirálovitě zakroucené. Zpočátku živě zelenavé s nachovým nádechem, při dozrávání zelenají, žloutnou až hnědnou. V korunách stromů visí v bohatých chomáčích. Dospělý strom může během jednoho roku vyprodukovat až 300.000 dobře klíčlých semen. Agresivně ale se rozšiřuje nejen semeny ale I vegetativně prostřednictvím kořenových výmladků. Po pokácení matečného stromu z kořenů vyráží velké množství nových výhonů, z kterých vyrostou noví jedinci. Výborně prospívají na plně osluněných a různým způsobem narušovaných stanovištích. Patří mezi dřeviny silně odolné vůči znečištěnému životnímu prostředí (např. oxid siřičitý v ovzduší nebo vysoká kyselost půd). Suché období přežívají díky uchovávání zásoby vody v kořenovém systému. Často roste podél silnic, na opuštěných a neudržovaných pozemcích. Obdobně jako trmovník akát, I tento druh má schopnost produkovat organické sloučeniny, které potlačují růst jiných rostlin (aleiopatické látky). Patří mezi alergenní rostliny, ale zároveň je využíván v tradiční čínské medicíně. Celá rostlina nepříjemně páchne po žluklém tuku, nejvýraznější pak samčí květy. Listy pajasanu se živí housenky motýla Samia cynthia z čeledI martináčovitých, který stejně jako bourec morušový produkuje při kuklení housenek hedvábné vlákno.

V Evropě byl tento druh vysazen okolo roku 1751 (Francie a Anglie). Postupně se stal oblíbeným okrasným stromem a kolem roku 1840 již byly jeho semenáče dostupné v mnoha zahradnictvích. Problematickou invazivní dřevinou se stal v mnoha teplých oblastech mírných pásem (Afrika, Evropa, Severní i Jižní Amerika, Austrálie, Nový Zéland), kde vytlačuje z přirozených společenstev původní druhy rostlin.

Pajasan žláznatý je u nás vysazen v dolním parku.

PAJASAN ŽLÁZNATÝ
květní laty

PAJASAN ŽLÁZNATÝ

OŘECHOVEC (CARYA)

Čeleď: Ořešákovité (Juglandaceae)
Řád: Bukotvaré (Fabales)

OŘECHOVEC VEJČITÝ
semenáček v r. 2006
po výsadbě v Arboretu Žampach

Skupina dřevin blízce příbuzných ořešákům (Juglans) čítající okolo 20 druhů původních v Severní Americe a v Jihovýchodní Asii. Jsou to mohutné opadavé 20 - 40 m vysoké stromy se světlou různě odlupčivou nebo pukající borkou, slinými letorosty s pinou dření (odlišné od ořešáků, které mají dřeň nápadně přehrádkovanou) a s velkými pupeny. Listy se stavbou, utvářením i barevností velmi podobají listům ořešáků - lichozpeřené, složené ze 3 - 21 podlouhlých, většinou kopinatých lístků, na podzim se zbarvující v odstínech žluté a žlutohnědé. Plody ořechovců jsou nepravé peckovice jako u ořešáků - semeno je uzavřeno ve velice tvrdé dřevnaté skořápce, která je svrchu ještě obklopena dužnatým obalem. Bývají ováiné nebo kulovité, 2 - 5 cm dlouhé a 1,5 - 3 cm široké. Dužnatý obal na rozdíl od ořechů v době zralosti plodu puká čtyřmi chlopněmi. Skořápka je hladká nebo jen slabě vrásčitá, většinou podélně čtyřhranná. *Semena některých ořechovců jsou jedlá a jako pochutina nacházející uplatnění zejména v cukrářství jsou velmi ceněná pro svoji jemnou nasládlou a na rozdíl od vlašských jader minimálně aromatickou chuť (ořechovec pekanový, vejčitý, dřípatý a jejich kříženci poskytují pekanové, hickory a hikanové ořechy, někdy označované také jako "máslové").* Šlechtěny a selektovány jsou formy plodné, s velkými a chutnými jádry, odolné drsnějším klimatickým podmínkám. Dřevo ořechovců je velice tvrdé a pevné, ale zároveň houževnaté. Nachází využití v nábytkářství a stavebnictví, ve výrobě různých nástrojů a nářadí, kde je třeba počítat s odolností a namáháním výrobku, výrobě luků a baseballových pálek. Ceněno je rovněž pro svoji výtřevnost.

OŘECHOVEC VEJČITÝ
borka

V našich podmínkách se pěstují ořechovce pocházející ze Severní Ameriky. Nejčastěji se setkáváme s **ořechovcem vejčitým (Carya ovata)** zastoupen také v našem arboretu, jehož borka je typicky tence šupinatá, odlupujících se ve velkých nepravidelných pruzích či šupinách. Ořechy bývají velikosti ořechů vlašských, s tlustou slupkou, čtyřhrannou hladkou tenkostěnnou skořápkou a se sladkými jádry. Rychle rostoucí **ořechovec srdcovitý (Carya cordiformis)** vytváří plody okolo 3 - 4 cm velké s hořkými jádry. Skořápka je hladká, nad polovinou žebernatá a na vrcholu výrazně zašpičatělá. Pupeny jsou nápadně žluté a 5tihlé, borka dlouho hladká, ve stáří pouze mělce brázditá. **Ořechovec lysý (Carya glabra)** je pomalu rostoucí strom s měkce a jemně rozpraskanou borkou. Jeho ořechy jsou hruškovitého tvaru s hladkou tenkou skořápkou bez žeber a s hořkým jádrem.

23mm
OŘECHOVEC VEJČITÝ
semeno ve skořápce

OŘECHOVEC SRDCOVITÝ
plod

OŘECHOVEC VEJČITÝ
plod

OŘECHOVEC LYSÝ
plody

DŘEZOVEC (GLEDITSIA)

Čeleď: Bobovité (Fabaceae)
Řád: Bobotvaré (Fabales)

DŘEZOVEC TROJTRNNÝ
Arboretum Žampach

Dřezovce náležejí do početné skupiny bobovitých rostlin. Jsou to teplomilné opadavé stromy vyznačující se rychlým růstem a krátkověkostí. Celkem 12 druhů je přirozeně rozšířeno v Asii a Severní Americe.

U nás nejčastější pěstovaný **dřezovec trojtrnný Gleditsia triacanthos)** pochází z východu Severní Ameriky. Ve své domovině s obilbou osídluje stanoviště s půdami bohatě zásobenými vodou, zejména v nivách vodních toků. Velice rychle dorůstá výšky 20 - 30 m a průměrně se dožívá věku 120 let. Za silných nebo nárazových větrů trpí výlomy větví. Kmen bývá mohutný, rovný, s tmavošedou tenkou borkou, v mládí hladkou, ve stáří mělce rozpukanou, odlupující se v plátcích nebo šupinách. Naprosto nepřehlédnutelné jsou u tohoto dřezovce 10 - 20 cm dlouhé (někdy I delší), jednoduché nebo až několikrát rozvětvené trny. Uspořádané jsou v hustých trsech na větvích I kmenech. V mládí jsou zelenavé a měkké, jak dozrávají, dřevnatějí a mění své zbarvení přes hnědočervenou do šedohnědé. V přírozených populacích občas rostou I beztrnní jedinci, kteří dají základ okrasným beztrnným formám nebo kultivarům. Listy 10 až 40 cm dlouhé, zpeřené (na starších větvích lichozpeřené s 15 - 30 protáhle oválnými 1,5 - 4 cm dlouhými lístky, na bujně rostoucích letorostech dvakrát lichozpeřené s velkým počtem drobnějších oválných lístečků), vyrůstající jednotlivě nebo ve svazečcích. Silně vonné žlutavé květy jsou nahloučené v převislých hroznech vyrůstajících z úžlabí listů. Ploché hnědé lusky obvykle dosahují délky 15 - 20 cm, výjimečně I 45 cm. Dužnina uvnitř lusku je jedlá, nasládlé chuti (nesmí však být zaměněn s plodem trmovníku akátu, který je jedovatý.

DŘEZOVEC TROJTRNNÝ
lusk
Arboretum Žampach

Dřezovec trojtrnný je nenáročná a velice přizpůsobivá dřevina, schopná v krátké době dorůst značných rozměrů, poskytnout stín a zpevnit půdu (použití nachází též při rekultivacích a ve znečištěném prostředí). Poskytuje kvaltní, velice trvanlivé a dobře leštitelné dřevo. Jako okrasná dřevina byl introdukován téměř po celém světě. V Jižní Evropě a Austrálii se stává obtížnou invazní rostlinou. V Čechách je pěstován od roku 1835.

Kromě přírodní formy dřezovce trojtrnného v arboretu naleznete také zajímavý kultivar **'Sunburst'** (dovezen z Botanické zahrady Průhonice). Rašící a mladé listy jsou zlatavě žlutozelené a později tmavnou. Je to velice oblíbený kultivar s celoročním barevným efektem. A dále například kultivar **'Ruby lace'** s listy purpurově zbarvenými.

DŘEZOVEC TROJTRNNÝ
detail květenství

DŘEZOVEC TROJTRNNÝ
Arboretum Žampach

DŘEZOVEC TROJTRNNÝ
trsy "kolcovitých" trnů na kmenu
- Royal Botanic Gardens, Kew - Londýn

Dřezovce náležejí do početné skupiny bobovitých rostlin, tj. do příbuzenstva v arboretu zastoupených rodů trmovník, štědřenec, jerlín, křehověvec, nahovětvec, zmarlika a dalších. Skupina těchto rostlin je označována také „motýlokvěté" podle charakteristické stavby květu. Tyto jsou složeny obvykle z 5 víceméně do trubky spojených lístků kalíšních a 5 plátků korunních. Hořejší vnější plátek tvoří tzv. pavéza /a/ a 2 postranních tzv. křídla /b/. Spodní srostlé plátky tvoří tzv. člunek /c/. Plodem motýlokvětých je lusk. Botanicky je čeleď motýlokvětých (papilionaceae) vřazena do jedné čeledě sapanovitých (caesalpiniaceae), která pak obsahuje 30 rodů o cca 7000 druzích bylin, keřů a stromů.

STAVBA KVĚTU
S MOTÝLOVITOU KORUNOU

OŘEŠÁK (JUGLANS)

Čeleď: Ořešákovité (Juglandaceae)
Řád: Bukotvaré (Fabales)

OŘEŠÁK ČERNÝ
ořech

OŘEŠÁK POPELAVÝ
ořech

Rod zahrnující okolo 20 druhů stromů, zřídka I keřů přirozeně rozšířených v mírném až subtropickém pásmu severní polokoule a v tropech Střední a Jižní Ameriky. Borka ve vyšším věku středně až hluboce podélně rozbrázděná, letorosty silné s přehrádkovanou dření (patrné při podélném rozříznutí mladé větvičky) a velkými pupeny. Listy ořešáků jsou lichozpeřené, s lístky pilovitými nebo celokrajnými, v podzimním období se zbarvující v odstínech žluté. Květy jednopohlavné, samčí uspořádané v jehnědách, samičí s nápadnou velkou dvoukřannou bliznou buď jednotlivě nebo v klasech na konci letorostů. Plody jsou nepravé peckovice - semeno je uzavřeno v různě silné dřevnaté skořápce, která je svrchu ještě obklopena dužnatým obalem. Semena ořešáků (označovaná též jako "jádra") se vyznačují vysokou olejnatostí a obsahem velkého množství výživných minerálních látek. Ne u všech druhů jsou však jedlá nebo chutná. Zástupci rodu ořešák obsahují ve svých tělesných schránkách juglon (chemická sloučenina ze skupiny chinonů), který má antiseptické účinky, potlačuje růst mnoha rostlin a může vyvolávat zdravotní potíže u zvířat.

OŘEŠÁK ČERNÝ - plody

V Evropě je nejznámějším a nejhojněji pěstovaným druhem ořešáku, který poskytuje chutná jedlá jádra, **ořešák královský (Juglans regia)** lidově nazývaný **"vlašský ořech"**. Stromy rychle přirůstají a dosahují výšky okolo 30 m. Původně byl tento ořešák rozšířen na rozsáhlejším území Asie (Střední Asie, Malá Asie, Himálaj, Barma, Čína). Jeho jádra člověk konzumoval již v pravěku, což dokládají archeologické nálezy z lidských sídlišť z mladší doby kamenné. Stal se kulturní dřevinou, která se s putujícím člověkem rozšiřovala stejně jako zemědělské plodiny a domestikovaná zvířata do vzdálených oblastí. Ve střední Evropě ořešák královský zdomácněl a je schopen se ve volné přírodě samovolně rozmnožovat a šířit. Původní formy tohoto ořešáku byly a dodnes stále ještě jsou prošlechťovány za účelem získání plodných kultivarů, které budou odolné vůči nepříznivým klimatickým vlivů nebo budou poskytovat ořechy s velkými, snadno vyloupnutelnými či různě zbarvenými semeny. ***Z botanického hlediska jsou „vlašské ořechy" vlastně pecky těchto peckovic, resp. v nich ukryté laločnaté dělohy.***

Ořešáky jsou však také krásné parkové stromy, které vyniknou zejména jako solitery. V arboretu můžete nalézt **ořešák černý (Juglans nigra)** původně rozšířený ve střední a východní části USA. Dorůstá až 50 m výšky. Jeho plody jsou kulovité, až 6 cm velké. Za zralosti zůstává kožovitý obal neporušen (nepuká a neodděluje se od skořápky). Velice tvrdá skořápka s nepravidelně hluboce brázditým povrchem v sobě ukrývá sice jedlé ale zároveň poměrně malé čtyřlaločné semeno. Dalším druhem, se kterým se můžete poměrně často setkat v parcích a zahradách a také v našem arboretu, je **ořešák popelavý (Juglans cinerea)** pocházející rovněž ze Severní Ameriky. Dosahuje výšky 30 m, jeho plody jsou podlouhle vejcovité, na povrchu lepkavě chlupaté. Skořápky ořechů jsou také tvrdé a hluboce brázditě, na vrcholku ovšem ostře zašpičatělé, s jedlými dvoulaločnými, výrazně nasládlými semeny.

OŘEŠÁK SIEBOLDŮV
pajasanolistý

OŘEŠÁK SIEBOLDŮV
pajasanolistý
plody

V arboretu byl také vysazen sbírkový **ořešák Sieboldův, pajasanolistý (Juglans ailanthifolia)**, a tokultivar **'Cordiformis'** , který má původ v Japonsku a na Sachalinu. Letorosty má žláznaté chlupaté; listy 40 - 90 cm dlouhé, lístků je 9 - 21, podlouhlých až eliptičných, 6 -15 cm dlouhých. Samčí jehnědky 10 - 30 cm dlouhé, samičí květy po 12 - 20; plody až po 20 v dlouhých hroznech. Ořech je kulovitý až poněkud vejcovitý, špičatý, se 2 hranami.

OŘEŠÁK ČERNÝ
Arboretum Žampach

LÍSKA (CORYLUS)

Čeleď: Lískovité (Corylaceae)
Řád: Bukotvaré (Fabales)

LÍSKA OBECNÁ
Arboretum Žampach

LÍSKA OBECNÁ
samičí květ

LÍSKA OBECNÁ
samčí květy
uspořádané v jehnědách

Rod s 10 - 15 druhy stromů a velkých keřů přirozeně rozšířených v mírném pásmu severní polokoule. Jednoduché okrouhlé listy s dvakrát pilovitým okrajem vyrůstají na větvičkách střídavě ve dvou řadách (obdobně jako např. u jilmů). Drobné, morfologicky jednoduché jednopohlavné květy jsou doprovázené blanitými listeny samčí uspořádané v převislých jehnědách, samičí ukryté v obalu tvořeném několika šupinami, z něhož navenek vyčnívají pouze jasně červené nitkovité bliznčky.

Rozkvétají před rašením listů. Plody jsou oříšky, které částečně nebo zcela obklopuje obal ze srostlých listenů zvaný "punčoška" (tvar, konzistence a struktura toho obalu jsou důležitým znakem pro odlišení jednotlivých druhů lísek).

Jedlým u nás domácím druhem je **líska obecná (Corylus avellana)** osídlující slunná až polostinná stanoviště na okrajích lesů, v rozvoliněných porostech a světlinách. Přirozeně je rozšířena v Evropě, Severní Africe, Malé Asii, Kavkazu a Sýrii. Z tohoto druhu vytvářejícího v přírodní formě okolo 6 m vysoké a 4 m široké keře, bylo vyšlechtěno mnoho kultivarů používaných jak v okrasném zahradnictví, tak v ovocnářství (plody s velkými, chutnými a dobře luštitelnými jádry). Oříšky jsou až 2 cm dlouhé, obklopené stejně dlouhým obalem, který je na okraji jen mělce rozdřípený v nepravidelné zuby. Tvarově pozoruhodný je kultivar **'Contorta'** se silně pokroucenými a zároveň převísle rostoucími větvemi, s listy zvlněnými až zdrhnutě pokroucenými (jakoby povadlými), dosahující výšky okolo 3 m a šířky 4 m.

Z Jihovýchodní Evropy a Jihozápadní Asie pochází **líska turecká (Corylus colurna)**. Je to pohledný, široce pyramidální strom 25 - 30 m vysoký, se světle hnědošedou šupinovitě se odlupující borkou, u některých jedinců dokonce znatelně korkovitou. Oříšky tohoto druhu jsou až 2 cm dlouhé, nahloučené ve skupinách po 6 - 10, s obalem výrazně žláznatým, široce zvonkovitě rozevřeným, hluboce členěným v úzké pokroucené cípy, které přesahují vrchol oříšku. V Čechách byla poprvé vysazena v Hluboké nad Vltavou r.1865 na schwarzenberském panství.

JERLÍN (SOPHORA)

Čeleď: Bobovité (Fabaceae)
Řád: Bobotvaré (Fabales)

JERLÍN JAPONSKÝ
větévky s lenticelami
Arboretum Žampach

JERLÍN JAPONSKÝ
Sophora japonica 'Pendula'
Lednice na Moravě

Dalšími cizokrajnými zástupci bobovitých rostlin s motýlokvětými květy v hroznech či latách jsou **jerlíny**. Rod čítá okolo 45 druhů malých stromů a keřů přirozeně rozšířených v Jihovýchodní Evropě, Jižní Asii, Austrálii a okolních ostrovech , v Tichomoří a západní části Jižní Ameriky.

V arboretu je zastoupen **jerlín japonský (Sophora japonica)** původem z východní Asie. Ačkoliv by jeho druhový název napovídal, že pochází z Japonska, jeho výskyt v této zemi je pouze druhotný (byl sem zavlečen). Tyto okolo 20 m vysoké stromy se podobají ***trmovníkům akátům***. Borka na kmenech a silných větvích je šedohnědá, podélně hluboce brázditá. Letorosty a mladé větve jsou **olivově zelené se zřetelnými světlými *lenticelami* . Lichozpeřené listy bývají 10 - 15 cm dlouhé, složené z 9 - 21 eliptických,** vejčitých nebo vejčitě kopinatých lístků 2 - 5 cm dlouhých. Květy se objevují až v pozdním létě (na rozdíl od trmovníku akátu, který kvete v květnu), kdy je již většina stromů ozdobných květem odkvetá. Hroznovitá květenství mohou být až 30 cm dlouhá a nést až 80 bělavých nebo krémových kvítků. Lusky jsou okolo 10 cm dlouhé, válcovité a typicky podélně mezi semeny zaškrcované. Kultivar **'Pendula'** tvoří menší pomalu rostoucí stromek s dlouze převislými větvemi a s hustě zavětvenou kaskádovitou korunou.

Jerlín japonský je v současné době taxonomicky zařazován do rodu Styphnolobium obsahujícího pouze čtyři druhy. Tato skupina rostlin se od zástupců rodu Sophora odlišuje neschopností hostit ve svých kořenech symbiotické bakterie zprostředkovávající svému hostiteli příjem dusíku z půdy.

JERLÍN JAPONSKÝ
lusky

JERLÍN JAPONSKÝ
květenství

JERLÍN JAPONSKÝ
detail květu

BŘESTOVEC (CELTIS)

Čeleď: Jilmovité (Ulmaeae)
Řád: Kopřivotvaré (Urticales)

BŘESTOVEC JIŽNÍ

Břestovce jsou stromy a keře příbuzné našim jilmům. Podobnost zástupců těchto rodů je patrná ve stavbě květů, v utváření listů (asymetrické, protáhle zašpičatělé, s výrazně pilovitými okraji) a v jejich uspořádání na větvičkách (střídavé, dvouřadě rozčísnuté). Na podzim se zbarvují v jasných odstínech žluté. Květy mají drobné, nenápadné. Plody jsou do 2 cm velké jednosemenné peckovice kulovitého tvaru vyrůstající jednotlivě na dlouhých stopkách. Slupka plodu je tuhá, dužnina tenká, sušší, sladká avšak u většiny druhů mírně trpké chutí. Silnostěnné pecičky jsou velice tvrdé, na povrchu vrásčité. Zralé plody obyčejně bývají těmně purpurové nebo modročerné. Na stromech vytrvávají I po opadu listů a během zimy slouží jako potrava ptákům a drobným savcům. Jsou I pro člověka jedlé a ačkoliv se vydatností a šťavnatostí dužniny nemohou rovnat např. třešním nebo slivoním, v některých zemích či regionech světa jsou celkem oblíbenou pochutinou. Z archeologických nálezů je zřejmé, že těmito plody se celkem hojně živili naši pravěcí předkové (nejstarší jeskynní nálezy z doby před 500 tisíci let). Okolo 60 druhů břestovců je rozšířeno v tropickém, subtropických a okrajově I mírných pásmech celého světa. Jsou to rostliny teplomilné, v mládí velice citlivé k mrazu. V našich podmínkách je možné pěstovat jenom několik nejodolnějších druhů.

V arboretu máte možnost zhlédnout **břestovec západní (Celtis occidentalis)** pocházející ze Severní Ameriky (východní pobřeží, centrální část USA, okrajově jižní část Kanady). Tyto stromy dorůstají výšky okolo 20 m a vytvářejí rozložitou korunu. Listy jsou 5 - 12 cm dlouhé, široce I úzce vejčité až vejčitě kopinaté, dlouze zašpičatělé, na bázi nesouměrné, oble vykrojené nebo široce klínovité, s hrubě pilovitými okraji. Listová čepel na svrchní straně lysá, vespod jen na žilkách chlupatá. Plody okolo 1 cm velké, na dlouhých převislých stopkách, tmavě oranžové až oranžovohnědé, za zralosti těmně purpurové nebo modročerné.

V jižní a Jihovýchodní Evropě, v mírném pásmu Asie a ve východní Indii je rozšířen **břestovec jižní (Celtis australis)**. Mdle sladké plody tohoto břestovce jsou velikosti plané třešně a jejich zbarvení je proměnlivé (žluté, oranžové, hnědé, temně purpurové až černé). Stromy jsou pěstovány pro své košaté a rozložité koruny poskytující v horkém slunečném počasí příjemný stín. V Řecku, Španělsku a Indii se jeho plody běžně konzumují.

BŘESTOVEC ZÁPADNÍ
Arboretum Žampach

BŘESTOVEC ZÁPADNÍ
květ

Rejstřík stanovišť poznávacího okruhu dle českých jmen

botanický rod	vědecké jméno rodu	čís. stanoviště
AMBROŇ	LIQUIDAMBAR	14
ARÁLIE	ARALIA	10
BĚLAS	CHIONANTHUS	14
BLAHOČET	ARAUCARIA	9
BOROVICE	PINUS	6
BOROVICE	PINUS	12
BŘESTOVEC	CELTIS	11
BŘÍZA	BETULA	7
BŘÍZA	BETULA	13
BUK	FAGUS	14
CEDR	CEDRUS	8
CESMÍNA	ILEX	9
CYPŘÍŠOVITÉ	CUPRESSACEAE	2
ČESNEKOVNÍK	CEDRELA	13
DAVIDIE	DAVIDIA	7
DEKAISNEA	DECAISNEA	4
DOUGLASKA	PSEUDOTSUGA	12
DŘEZOVEC	GLEDITSIA	11
DUB	QUERCUS	13
DUŽISTOPKA	HOVENIA	13
GUMOJILM	EUCOMMIA	14
HABR	CARPINUS	4
HABROVEC	OSTRYA	4
HALÉZIE	HALESIA	7
HLAVOTIS	CEPHALOTAXUS	8
HLOH	CRATAEGUS	15
HLOŠINA	ELAEAGNUS	9
HROZNOVEC	EXOCHORDA	10
IDESIE	IDESIA	14
JASAN	FRAXINUS	7
JASMÍN	JASMINUM	9
JAVOR	ACER	5
JAVORY OKRASNÉ	ACER	2
JEDLE	ABIES	12
JEDLE	ABIES	6
JEDLOVEC	TSUGA	9
JERLÍN	SOPHORA	11
JEŘÁB	SORBUS	11
JILM	ULMUS	6
JINAN	GINKGO	5
JÍROVEC	AESCULUS	4
KALOPANAX	KALOPANAX	10
KAŠTANOVNÍK	CASTANEA	4
KATALPA	CATALPA	11
KDOULOŇ	PSEUDOCYDONIA	11
KLOKOČ	STAPHYLEA	15
KOMULE	BUDDLEYA	14
KORKOVNÍK	PHELLODENDRON	4
KRÁSNOPLODKA	CALLICARPA	9
KRYPTOMERIE	CRYPTOMERIA	9
KŘEHOVĚTVEC	CLADRATIS	1
KŘÍDLATEC	PTELEA	1
KYSLOUN	OXYDENDRON	14
LILIOVNÍK	LIRIODENDRON	5
LÍPA	TILIA	4
LÍSKA	CORYLUS	11
LÝKOVEC	DAPHNE	9
MAACKIE	MACKIE	14
MAHÓNIE	MAHONIA	9
MAKLURA	MACLURA	11
METASEKVOJE	METASEQUOIA	8
MIŠPULE	MESPILUS	11
MODŘÍN	LARIX	8
MORUŠE	MORUS	11
NAHOVĚTVEC	GYMNOCLADUS	8
OLŠE	ALNUS	14
OŘECHOVEC	CARYA	11
OŘEŠÁK	JUGLANS	11
OSTROLISTEC	CUNNINGHAMIA	9
PABUK	NOTHOFAGUS	10
PAJASAN	AILANTHUS	11
PAJEHLIČNÍK	SCIADOPITYS	9
PAMODŘÍN	PSEUDOLARIX	8
PAPÍROVNÍK	BROUSSONETIA	14
PAROCIE	PARROTIA	14
PAVLOVNIE	PAULOWNIA	5
PLANERA	PLANERA	13
PLATAN	PLATANUS	15
PTEROKARYE	PTEROCARYA	10
PUSTORYL	PHILADELPHUS	14
RUJ	COTINUS	4
SAKURA, MANDLOŇ	PRUNUS	15
SASAFR	SASSAFRAS	14
SAZANÍK	CALYCANTHUS	10
SEKVOJOVEC	SEQUIADENDRON	1
SMRK	PICEA	10
STEWARTIE	STEWARTIA	13
STURAČ	STYRAX	14
SVÍDA	CORNUS	14
SVITEL	KOELREUTERIA	1
ŠÁCHOLAN	MAGNOLIA	14
ŠÁCHOLAN	MAGNOLIA	15
ŠKUMPA	RHUS	9
ŠTĚDŘENEC	LABURNUM	5
TAMARYŠEK	TAMARIX	15
TIS	TAXUS	9
TISOVEC	TAXODIUM	8
TOPOL	POPULUS	4
TOREJA	TORREYA	9
TRNOVNÍK	ROBINIA	1
TUPELA	NYSSA	14
VILÍN	HAMAMELIS	9
VRBA	SALIX	14
ZELKOVA	ZELKOVA	1
ZMARLIKA	CERSIS	1
ZMARLIČNÍK	CERCIDIPHYLLUM	1

www.uspza.cz

Tento projekt byl realizován za finanční spoluúčasti Evropské unie.

Seznam použité literatury k náhledu na úvodním panelu, lektor a odborná spolupráce Ing. Pavel Klevcov, Ing. Miroslav Kunt Ph.D a kolektiv.

chráněná parková výsadba
ZÁKAZ POŠKOZOVÁNÍ